



FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

✉: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501 ☎: 06-1/441-6502

✉: titkarsag@panasztestulet.hu

🌐: www.panasztestulet.hu

Ügyszám: FRP/29/2012/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

360/2012. (X. 17.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) a **panaszos**¹ 2012. január 18-án előterjesztett **panasza alapján indult eljárásban** a 2012. október 17-én megtartott zárt ülésén született állásfoglalását

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k .

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

1) A panaszos 2012. január 18-án az Érdi Rendőrkapitányságnak elektronikus úton küldött levelét másolatban a Testületnek is megküldte, és kérte, hogy a levélhez csatolt beadvány alapján a Testület kezdje meg vizsgálatát. A csatolt beadványában előadja, hogy álláspontja szerint három rendőr indokolatlanul, ok nélkül állította elő, mivel ő nem akadályozta az intézkedésüket, annak nem is állt ellen. Meglátása szerint az intézkedés végzetével kiállított igazolás tartalma több ponton nem felel meg a valóságnak, nincs egyértelműsítve, ezért félreértelmezhető és félremagyarázható a tartalma az alábbiak miatt.

Nem felel meg a valóságnak az igazolás azon része, hogy „Az előállított a hozzátartozója/képviselője kiértékelését nem kérte.” A panaszos elmondja, hogy folyamatosan kérte hozzátartozói értesítését, mivel nem engedték, hogy ő maga telefonáljon nekik. Legalább másfél óráig ezt meg sem próbálták elintézni neki, sőt azt is tagadták, hogy neki ehhez joga van. Nem felel meg a valóságnak az igazolás azon pontja sem, hogy a panaszos

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

„előállításával és a rendőri intézkedéssel, módjával szemben panasszal él – nem él”. Ennél a pontnál ugyanis meglátása szerint alá kellett volna húzniuk a rendőröknek azt a részt, hogy panasszal él, mivel folyamatosan hangot adott azon álláspontjának, hogy indokolatlan maga az előállítás, és folyamatosan érték emberi méltóságát sértő atrocitások az előállítás közben és az azt követő intézkedés minden percében, legalább másfél órán keresztül. Emiatt a panaszos feljelentést is tett, amely elmondása szerint részletesen tartalmazza a történeteket. Megjegyzi továbbá, hogy a legembertelenebb dolog, ami történt vele, az volt, hogy másfél órán keresztül nem engedték, hogy használja az illemhelyet annak ellenére, hogy jelezte, ez a szükséglete már komoly fájdalommal jár. Végül nem felel meg a valóságnak az igazolás azon pontja sem, hogy „élelmezést nem kért.” A panaszos előadja, hogy másfél órán keresztül hiába kért inni, illetve hiába kérte, hogy a nála lévő tejből ihasson.

A panaszos elmondja, hogy az igazolást nem vette át, azt az egyik rendőr tette bele a kabátja zsebébe akarata ellenére úgy, hogy a panaszos annak tartalmát nem ismerte.

2) A panaszos a Testület által írásban feltett kérdésekre a 2012. február 8-án postára adott levelében az alábbi válaszokat adta. A rendőri intézkedés 2012. január 17-én 12 óra 15 perctől kezdődött. Álláspontja szerint azért volt jogsértő, mert az intézkedő rendőr a jegyellenőr visszaélésének és szakmai tudatlanságának hitelt adva figyelmen kívül hagyta a panaszos nyugodt, de következetes állításait, azt, hogy az intézkedést nem akadályozta, és a rendőr felszólításainak is készséggel eleget tett. A panaszos meglátása szerint a rendőr a saját félreértésének és elfogultságának megfelelően intézkedett. A Testületnek az intézkedést megelőző eseményeket firtató kérdésére a panaszos nem nyilatkozott, válaszként a csatoltan megküldött feljelentési jegyzőkönyvre utalt.

A panaszos előadja továbbá, hogy brutális cselekmények és emberi méltóságát sértő atrocitások alatt az alábbiakat érti. Álláspontja szerint feleslegesen bilincselték meg és tartották megbilincselve az előállítás után is még másfél óráig, illetve kényszerítették lenyomott derékszögű testtartás felvételére az előállításakor. Sokszori kérés ellenére nem ihatott, továbbá nem értesítették a hozzátartozóit másfél órán keresztül. A panaszos azt sem értette, miért volt szükség a mentő kihívására, hiszen a mentős az átadott iraton egyértelműen jelezte, hogy a panaszos normális idegállapotban van, és megjegyezte, hogy a rendőrök „elmebeteg és kiabál” állítással hívták ki a mentőket. A mentősök a csuklóján lévő külsérelmi nyomokat is rögzítették, tehát megvizsgálták, de ellátást nem kapott, mert nem volt rá szükség. A panaszos előadja továbbá, hogy amikor azt kérte, hogy adjanak a vele kapcsolatosan készült iratból (pl. jegyzőkönyv), és vegyék fel helyben a panaszát az intézkedéssel és annak módjával kapcsolatosan, „hajánál fogva rángatták ki az elzárt területről, taszigálták ki (hárman) a rendőrség épületéből”. Elmondja továbbá, hogy a rendőrök folyamatosan a személyét sértő megjegyzéseket tettek.

3) A panaszos a feljelentéséről felvett jegyzőkönyvben az ügy előzményeit az alábbiak szerint adta elő. K. városrész után kb. egy megállóval ért oda hozzá a vonaton a jegyellenőr, aki kérte, hogy mutassa meg a jegyét. A panaszos ezt megtette, megmutatta a bérletét. Erre az ellenőr azt mondta, hogy azt neki alá kell írnia. A panaszos elmagyarázta neki, hogy azt a menetjeggyel kell tenni, nem a bérlettel. Emiatt a kalauz megfenyegette, hogy rendőrt hív, és leszállította a vonatról. A panaszos mondta az ellenőrnek, hogy szíve joga intézkedni, de neki érvényes bérlete van, jogában áll utazni a vonaton. A kalauz a panaszos meglátása szerint ellene uszította az utasokat, és odahívott egy civil ruhás rendőrt is. A panaszos a civil ruhás rendőr előtt is többször láthatóan megmutatta az érvényes bérletet a kalauznak, csak azt nem engedte meg, hogy az utóbbi arra írjon.

Az időközben kikerkező rendőröknek a panaszos azonnal átadta a személyigazolványát, és bérletét is megmutatta. Előadja, hogy meglátása szerint indokolatlanul tartotta magánál az igazolványát a rendőr legalább tíz percen keresztül, mert láthatóan semmit nem tett azért, hogy az igazolványokon szereplő adatokat ellenőrizze. Mivel a rendőr – kezében a panaszos irataival – leszállt a vonatról, a panaszos is kénytelen volt elhagyni a járművet. Elmondja, hogy ő az igazolványát a rendőr kezéből nem akarta kitépni, arra csak „ráfogott”, a rendőr húzta el azt. A rendőr azonban az ezt követő pillanatban hátra csavarta a kezét és megbilincselte. Elmondása szerint az intézkedésnek nem állt ellen.

Elmondja, hogy a rendőrkapitányságon egy székre ültették. Mivel a bilincs miatt ez a testhelyzet kényelmetlen volt a számára, kezeit kihúzta a bilincsből. Amikor a rendőrök ezt látták, azt mondták, maradhat így, azonban amikor a panaszos telefonját elővette a táskájából, kezeit újra hátra bilincseltek, és arról tájékoztatták, hogy amíg intézkedés alatt áll, nem telefonálhat. Kb. másfél óra elteltével ment oda hozzá egy rendőr és mondta, hogy ha megad egy telefonszámot, akkor értesít egy személyt az előállításáról.

A panaszos a második megbilincseléstől folyamatosan jelezte másfél órán keresztül, hogy innia kell, és ki kell mennie a mosdóba. Azt mondták, hogy nem érdekli őket, és ha a panaszos be mer vizelni, köztisztasági kihágást is elkövet, amiért feljelentik. A panaszos csak gúnyolódást, megvetést, figyelmen kívül hagyást kapott. Elmondta, hogy kb. másfél óra elteltével kapott inni a táskájában lévő tejből. A panaszos az mondta a rendőröknek, hogy csak abból hajlandó inni, mert annak ismeri a tartalmát, vagy csapvízből, amit előtte töltenek pohárba. A panaszos megjegyzi, hogy a rendőrök többször kinevették, gúnyolták.

A panaszos elmondja, hogy nem írta alá az orvosi ellátásról szóló dokumentumot, mivel meglátása szerint nem ellátásban, csak orvosi vizsgálatban részesült. Erre a rendőr távozott az ügyeleti helyiségbe, ahonnan kihallatszott, hogy a panaszost „vádolja” azzal, hogy nem hajlandó aláírni a papírokat. A panaszos bekopogott, és mivel nem kapott tiltást, benyitott a helyiségbe. Ahogy benyitott, abban a pillanatban az addig a közelében álló rendőrnő megfogta a bal vállát, a jobb kezével maga felé fordította, és ugyanazzal a lendülettel, a bal tenyerével, gyakorlatilag mellkason ütötte a panaszost, és ellökte az ajtótól, majd ráordított, hogy nem mehet oda be. Ezután az egyik rendőr kihozta az igazolását azzal, hogy távozhat. A panaszos azonban azt mondta, hogy amíg nem kap az előző iratból, nem távozik, mivel az vele kapcsolatban készült, róla szólt, ezért jár neki belőle egy példány. Miután a panaszos ehhez tovább ragaszkodott, ketten megfogták és ki akarták rakni a kapitányság előterébe. Ekkor jött egy másik rendőr, aki a panaszost a hajánál fogva rángatta kifelé egészen a parkolóig, majd kizárták a rendőrség épületéből. Két rendőr fogta két oldalról, egy harmadik pedig a hajánál fogva húzta. A panaszos ezután rövid ideig folyamatosan nyomta a rendőrség kapucsengőjét, mire az ÜTI azt mondta, hogy visszaengedi, csak nyugodjon meg. Végül beengedték a panaszost, és kb. egy óra elteltével megtehetette a feljelentését.

4) A panaszos megküldte a 2012. február 2-án kelt szabálysértési határozatot, amelyben vele szemben személyazonosság igazolásával kapcsolatos köteleességek megszegése miatt 50 000 Ft pénzbírságot szabott ki az Érdi Rendőrkapitányság. A határozat indokolása szerint a panaszos nem volt hajlandó ellenőrzésre átadni a bérletét a kalauznak, és ezért rendőri segítséget kért. A panaszos az intézkedő rendőröknek nem akarta igazolni magát, személyazonosító igazolványát a rendőröknek nem adta át, illetve annak átadását megtagadta. A panaszos a fenti cselekményével megvalósította az egyes szabálysértésekről szóló

218/1999. (XII. 28.) Korm. rend. 27. § (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő személyazonosság igazolásával kapcsolatos kötelességek megszegése szabálysértést.

5) A Testület munkatársa 2012. június 14-én telefonon kereste fel a panaszos édesanyjának élettársát, akit a rendőrök a panaszos előállításáról kiértésítettek. A férfi elmondta, hogy őt a panaszos kérésére értesítették ki, és hozzátette, számára érthetetlen, hogy a történetek hogy fajultak el odáig, hogy a panaszost előállították. Tudomása szerint a vita forrása az volt, hogy a panaszos nem akarta átadni a bérletét a kalauznak, vagy azt csak később adta át. Elmondta, hogy a r. zászlóssal egy rövid beszélgetést folytatott, amely során a rendőr tájékoztatta őt arról, hogy a panaszos a rendőrkapitányságon van. Ekkorra a panaszost már szabadon bocsátották, ő azonban még mindig a kapitányság épülete előtt „idegeskedett”. Vissza akart menni panaszt tenni, a rendőrök azonban nem akarták beengedni, ezért kérték a férfit, ha teheti, menjen érte. A férfi kérdésre válaszolva elmondta továbbá, hogy olyan kijelentést bizonyosan nem tett a rendőrnek, hogy a panaszosra évente 4-5 alkalommal dührohamok jönnek. Emlékezte szerint csak annyit mondott, hogy a panaszos „ideges természetű” nő.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbi releváns tények voltak megállapíthatók.

1) A Pest Megyei Rendőr-főkapitányság vezetőjének a Testület megkeresésére küldött tájékoztatása szerint a szolgálaton kívül lévő próbaidős rendőr őrmester bejelentést tett, miszerint a Déli Pályaudvar felől Martonvásár irányába közlekedő, 4614 járatszámú vonaton egy hölgy (a panaszos) nem hajlandó átadni a bérletét a kalauznak, és „hangosan ordibál”. A kalauz őt kérte meg, hogy értesítse a rendőrséget. A helyszínen a kalauz a fentieket megerősítette, és hozzátette, hogy a panaszosnak ezért le kell szállnia a vonatról, azonban erre nem hajlandó. Elmondta továbbá, hogy emiatt már kb. 10 perce nem tud tovább indulni a vonat, és hozzátette, a panaszos az adatait sem akarja megadni.

Ezt követően a helyszínre érkezett G. r. főtörzsőrmester, és intézkedés alá vonta a panaszost, aki folyamatosan kiabált, zavartan viselkedett, elmondta, hogy a kalauznak nincs joga elkérni a bérletét ellenőrzésre, és a rendőröknek nincs joguk intézkedni vele szemben. A járőr megkísérelte a felek adatait rögzíteni, a panaszos azonban – további felszólítás ellenére is – akadályozta az intézkedést. Annak a kérésnek, hogy szálljon le a vonatról, nem tett eleget. Ezt követően a r. főtörzsőrmester a panaszost testi kényszer alkalmazásával megbilincselte, majd közölte vele, hogy előállítja az Érdi Rendőrkapitányságra szabálysértés továbbfolytatása miatt, ami ellen a panaszos hangosan ellenkezett, és aktív ellenállást tanúsított.

A tájékoztató levél szerint a panaszossal szembeni rendőri intézkedés jogalapja a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 29. § (1) bekezdése, 31. § (1) bekezdése, 33. § (2) bekezdés f) pontja, 47. §-a, 48. § d) pontja, valamint a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 41. § (4) bekezdés b) pontja volt. Az intézkedő rendőrök egyenruhában voltak, azonosító jelvényüket az előírásnak megfelelően, jól látható helyen viselték az intézkedés során, így az Rtv. 20. §-ában foglalt kötelezettségüknek eleget tettek.

A bilincselés jogalapja az előállításakor az Rtv. 48. § b) pontjában foglalt támadás megakadályozása volt, majd a rendőrkapitányság épületében a 48. § a) pontjában foglalt önkárosítás megakadályozása. A panaszos ugyanis többszöri felszólításra sem vetette alá magát a rendőri intézkedésnek, nem szállt le a vonatról, nem volt hajlandó igazolni magát, agresszíven, arrogánsan viselkedett, ezért a támadás megakadályozására bilincs alkalmazása vált szükségessé. Az intézkedő rendőrjárőr testi kényszer alkalmazásával a panaszos kezeit hátra helyzetben bilincselte meg. A kényszerítőeszköz alkalmazására a figyelmeztetés megtörtént. Az előállítás foganatosítása során bilincselést a kapitányság épületébe történő beérkezést követően 2012. január 17-én 12 óra 35 percreg alkalmaztak, majd az épületben újra bilincselésre került sor, tekintettel arra, hogy a panaszos magatartásából az önkárosításra lehetett következtetni. A bilincselést a mentők kiérkezése előtt megszüntették. A panaszos agresszíven viselkedett, folyamatosan kiabált, ezért az előállításakor használt kézi bilincs használata továbbra is indokolt volt, mert – mivel az önkárosítás gyanúja is felmerült – a panaszost az előállító helyiségben nem lehetett elhelyezni. A panaszost a kapitányság földszinti folyosóján rendkívüli őr vezénylésével őrizték. Az előállítás ideje alatt nem került sor eljárási cselekményre.

A mentő kihívását a panaszos viselkedése (ordítózás, zavart viselkedés) indokolta. A mentők 2012. január 17-én 13 óra 48 perckor érkeztek ki, és a vizsgálatot követően megállapították, hogy a panaszos zaklatott állapotban van, de térben és időben orientáltan viselkedik, panasza csupán a bilincs által okozott hámsérülések miatt volt. A panaszos a kórházba szállítást elutasította.

A rendőri jelentések alapján a panaszossal szemben tanúsított hangnem – a panaszos magatartása ellenére – higgadt és mértéktartó volt, a panaszossal a nemi hovatarozását és emberi jogait tiszteletben tartó szavakkal, alkalmanként emelkedett hangon beszéltek a rendőrök. A panaszosnak biztosítottak lehetőséget hozzátartozója kiértesítésére, ő azonban először úgy nyilatkozott, hogy nem kíván kiértesíteni senkit, majd mégis megnevezte kiértesítendő személyként az édesanyja élettársát. A rendőri jelentés adatai szerint a kiértesítés megtörtént. A mosdó használatra vonatkozó panaszosi kérelemnek a jelentések szerint eleget tettek, azonban ő ott egy percnél hosszabb időt nem töltött. Az őrzés során a panaszos kért innivalót, azonban a részére hozott vizet visszautasította arra hivatkozva, hogy az mérgezett. Csupán a nála lévő tejet volt hajlandó elfogadni.

A panaszos szabadítására az orvosi vizsgálatot követően, 14 óra 30 perckor került sor, azonban a panaszos a rendőrség épületét nem volt hajlandó elhagyni, ezért a karját fogva kivezették az épületből. Hajának húzására a tájékoztatás szerint nincs adat. A panaszos a szabadon bocsátását követően a kapitányság ügyeleti helyiségébe kívánt belépni, azonban – mivel a helyiségbe csak az erre felhatalmazott személyek léphetnek be – K. r. törzsőrmester közölte vele, hogy a helyiségbe nem léphet be, a panaszos azonban ennek ellenére mégis közelebb lépett azzal, hogy oda bemenjen. Ekkor a r. törzsőrmester a jobb kezét maga elé, tenyérrel felfelé tartva tiltó mozdulatot tett, és a „Törvény nevében!” szavak előrebocsátásával felszólította arra, hogy az ügyeleti helyiségbe ne lépjen be, valamint arra, hogy az ajtóból távozzon. A panaszos által jelzett mellkason ütés a r. törzsőrmester jelentése alapján nem történt meg.

A panaszos a szabadításakor a rendőrségi előállítás időtartamáról készült igazolásról kapott másolatot, azonban az átvételt igazoló aláírást megtagadta, ezt hatósági tanúval hitelesítették. A panaszos ügyében a keletkezett iratok egy példányát a Pestvidéki Nyomozó Ügyészség

részére megküldték, tekintettel arra, hogy felmerült a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: Btk.) 226. § (1) bekezdésében foglalt bántalmazás hivatalos eljárásban büntett gyanúja.

A rendőr-főkapitányság vezetőjének tájékoztatása szerint az intézkedésről rendőr nem készített felvételt mobiltelefonnal.

2) Az előállítás végrehajtásáról szóló jelentés szerint a panaszost az Rtv. 29. § (1) bekezdés első fordulata alapján igazoltatták, és az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontjának első fordulata alapján előállították. Vele szemben az Rtv. 48. § a), b) és c) pontja alapján – támadás, önkárosítás és szökés megakadályozása érdekében – bilincset alkalmaztak. A kényszerítő eszköz alkalmazására figyelmeztetés történt. A bilincset 2012. január 17-én 12 óra 19 perctől 12 óra 35 percig alkalmaztak. A rendőri intézkedés során a panaszos orvosi ellátásáról gondoskodtak, mivel a panaszos könnyű hámsérülést szenvedett. A panaszos az Rtv. 18. § (1) bekezdése alapján hozzátartozója kiértesítését nem kérte.

Az intézkedés az alábbiak szerint zajlott. A r. főörzsőrmester szolgálata teljesítése során az ügyeletes tiszt (a továbbiakban: ÜTI) utasítására megjelent a panaszolt időben és helyen, mert a r. őrmester bejelentést tett, hogy a Budapest, Déli pályaudvar felől Martonvásár irányába közlekedő, 4614 járatszámú vonaton egy hölgy nem hajlandó átadni a bérletét a kalauznak, valamint hangosan kiabál. A kalauz őt kérte meg, hogy értesítse a rendőrséget. A r. főörzsőrmestert a helyszínre érve a kalauz fogadta, aki elmondta, hogy a vonaton tartózkodik egy hölgy (a panaszos), aki nem hajlandó átadni a bérletét ellenőrzésre, valamint minősíthetetlenül viselkedik („ordibál”), ezért le kell szállnia a vonatról, a panaszos azonban ennek nem tesz eleget. Elmondta továbbá, hogy emiatt már kb. 10 perce nem tud elindulni a vonat. Azt is elmondta, hogy a panaszos nem hajlandó megadni az adatait sem.

A r. főörzsőrmester megjegyezte, hogy mialatt meghallgatta a kalauzt, a panaszos próbálta akadályozni az intézkedést, emiatt ő többször felszólította, hogy ezen magatartásával hagyjon fel, mert fel fogja jelenteni, de a panaszos ennek nem tett eleget. Ezt követően a r. főörzsőrmester intézkedés alá vonta a panaszost, aki folyamatosan kiabált, zavartan viselkedett, elmondta, hogy a kalauznak nincs joga elkérni a bérletét ellenőrzésre, és a rendőröknek sincs joguk intézkedni vele szemben. Ezt követően a r. főörzsőrmester megpróbálta a felek adatait rögzíteni, a panaszos azonban – további felszólítás ellenére is – akadályozta az intézkedést. A r. főörzsőrmester ezután megkérte a panaszost, hogy szálljon le a vonatról, aki ennek nem tett eleget. Ezt követően a r. főörzsőrmester a panaszost testi kényszer alkalmazásával megbilincselte, majd közölte vele, hogy elő fogja állítani az Érdi Rendőrkapitányságra szabálysértés továbbfolytatása miatt, ami ellen a panaszos hangosan ellenkezett és aktív ellenállást tanúsított. A r. főörzsőrmester a panaszost 12 óra 35 perckor átadta az ÜTI-nek. A panaszos csuklóin a bilincs használata miatt hámsérülés keletkezett, ezért – valamint a panaszos zavart viselkedése miatt – az ÜTI értesítette a mentőket. Az Rtv. 33. § (4) bekezdés alapján az előállítás okáról a tájékoztatót, valamint az előállítás idejéről szóló igazolást kiadták.

A parancsnoki vélemény és kivizsgálás szerint az intézkedések, valamint kényszerítő eszköz alkalmazások jogszerűek, szakszerűek és arányosak voltak.

3) Az előállítás időtartamáról szóló igazolás szerint a panaszos előállítása 2012. január 17-én 12 óra 15 perctől 14 óra 30 percig tartott. A panaszos hozzátartozója kiértécsítését, valamint élelmezést nem kért. Az igazoláson a panaszos aláírása nem szerepel, helyette egy hatósági tanú látta el azt kézjegyével.

4) A pr. r. őrmester 2012. január 18-án kelt jelentése szerint a panaszolt napon 11 óra 40 perckor a Budapest-Déli pályaudvar és Martonvásár vonalon közlekedő személyvonattal közlekedett, amikor a vonat jegykezelője – aki a r. őrmestert ismerte – felszólította, hogy intézkedjen egy utassal (a panaszossal) szemben, aki nem hajlandó a havi menetjegyét ellenőrzésre átadni. A r. őrmester 11 óra 42 perckor felhívta a panaszos figyelmét, hogy amennyiben nem adja át havi menetjegyét ellenőrzésre a jegykezelőnek, a vonat személyzetének ki kell őt zárnia az utazásból. A panaszos a kérést figyelmen kívül hagyva eközben arrogánsan viselkedett, utastársait provokálta.

Ekkor a jegykezelő megkérte a r. őrmestert, hogy telefonáljon be a rendőrségre, mert – mivel a panaszos továbbra sem hajlandó együttműködni vele – az ügy további rendőri intézkedés igényel. A r. őrmester 11 óra 52 perckor értesítette az Érd Rendőrkapitányság ŰTI-jét, hogy a 11 óra 56 perckor, Budapest-Déli pályaudvar felől Érd-alsó vasútállomásra érkező személyvonaton a jegykezelő rendőri intézkedést kér, mert egy utas nem hajlandó az utazásra feljogosító okmányát ellenőrzés céljából átadni. 11 óra 57 perckor érkezett meg a vonat Érd-alsó vasútállomásra, ahol két rendőr vonta intézkedés alá a panaszost, aki nem volt együttműködő.

A két kitérkező rendőr felszólította a panaszost, hogy adja át személyi igazolványát, aki ennek a felszólításnak eleget tett, eközben azonban folyamatosan kiabált a vonat személyzetével, valamint az utazásban résztvevő többi utassal is. Ekkor a r. őrmester felszólította a panaszost, hogy kiabálásával ne akadályozza a rendőri intézkedést, ő azonban a felszólítás ellenére tovább folytatta arrogáns viselkedését, és a rendőröknél lévő személyes iratait követelte. Mindezek után az intézkedő rendőrök is felszólították a panaszost, hogy amennyiben tovább folytatja a rendőri intézkedés zavarásával együtt járó viselkedését, előállítják. A panaszos továbbra sem volt hajlandó együttműködni, a rendőrök felé hadonászott a kezével, ekkor a r. zászlós kényszerítőeszközt alkalmazott, megbilincselte a továbbra is kiabáló panaszost, majd tájékoztatta, hogy előállítják az Érd Rendőrkapitányságra.

5) a) D. r. zászlós 2012. január 17-én kelt jelentése az esettel kapcsolatban az alábbiakat tartalmazza. A r. zászlós a panaszolt napon 12 óra 45 perctől rendkivüli őrszolgálatot látott el, mivel a panaszost szabálysértés továbbfolytatása miatt előállították.

A panaszos a beszállítását követően is agresszívan viselkedett, folyamatosan kiabált, ezért az előállításakor használt kézi bilincs használata továbbra is indokolt volt, mert az előállító helyiségben – az önkárosítás veszélye miatt – nem lehetett elhelyezni. A panaszos azonban nemcsak agresszívan viselkedett, hanem a számára kijelölt székről folyamatosan, engedély nélkül felállt. Egyik ilyen alkalommal a r. zászlós észlelte, hogy a panaszos jobb kezét ismeretlen módon kihúzta a bilincsből, majd ezek után – mivel az egyik keze szabad volt – kiszabadította a másik kezét is. A történeteket észlelve a r. zászlós a panaszos kezeit újból hátrabilincselte, majd kérte, hogy a bilincset ne rángassa meg, illetve ne próbálja meg kiszabadítani magát, mert az fel fogja sérteni a csuklóját, amelyen már keletkezett hámsérülés.

A r. zászlós megjegyezte, hogy az előállítás végrehajtásáról szóló jelentést G. r. főtörzsőrmester készítette, akinek a kérdésére a panaszos nem kérte hozzátartozója, vagy más személy kiértésítését, azonban valamivel később a r. zászlósnek jelezte, hogy mégis kérne kiértésítést, amely kérésének eleget tettek. A r. zászlós ezt jelezte a r. főtörzsőrmesternek is annak érdekében, hogy bele tudja foglalni az általa elkészített jelentésbe, ő azonban ekkorra már megírta a jelentését, azt ki is nyomtatta, ezért nem tudta már megváltoztatni a kiértésítésről szóló rovatot.

b) A r. zászlós 2012. január 19-én kelt jelenése az alábbi kiegészítéseket tartalmazza a fentiekhez képest. A panaszos kért vizet, továbbá jelezte, hogy ki szeretne menni a mosdóba is. Amikor vizet hoztak neki, a panaszos azt visszautasította, mondván méreg van benne, és abból nem iszik. Ezek után a r. zászlós közölte vele, hogy menjenek a csaphoz, enged neki ott tiszta vizet, ezt azonban a panaszos kiabálva visszautasította. Azt mondta, hogy neki az nem kell, mert az is meg van mérgezve, és kérte, hogy az általa hozott tejből kaphasson inni. Mivel a panaszos meg volt bilincselve, a r. zászlós itatta meg, majd – mivel a kiabálásai csitulak – levette róla a bilincset, és elkísérte a mosdóba, ahol fél percnél több időt nem töltött. A panaszos az előállítása végéig folyamatosan itta az általa hozott 1,5 literes flakonban tárolt tejet, amelynek a felét el is fogyasztotta. Ételt nem kért.

A panaszos az előállítása során folyamatosan kiabált, szitkozódott, nem csak az egyenruhás rendőrökre, hanem a civil ruhás kollégákra is, akik elhaladtak mellette. Többen a munkájukat megszakítva kérték őt, hogy ne kiabáljon az épületben, de a kérésnek nem tett eleget. A panaszos a r. zászlóst „ÁVÓ.-s”, illetve „Nyilas” rendőrnek hívta az előállítás során. A panaszos később kérte az édesanyja élettársának a kiértésítését, ami meg is történt. A kiértésítés során a panaszos hozzátartozója arról tájékoztatta a r. zászlóst, hogy évente 4-5 alkalommal hasonló dührohamok jönnek a panaszosra és képtelenség leállítani. Ilyenkor kiabál, szitkozódik és lehetetlen vele beszélni.

6) K. r. törzsőrmester 2012. január 18-án kelt jelentése szerint 2012. január 17-én 14 órától járőrszolgálatot látott el az Érdi Rendőrkapitányság területén. 14 óra 30 perckor a kapitányság épületében az ügyeletes tiszti helyiségben tartózkodott, mert a szolgálatparancsnokával beszélt. A panaszos ezalatt folyamatos kiabálásával, követelődzéseivel zavarta a kapitányság munkáját, és ordibálás kíséretében be akart jönni az ügyeleti helyiségbe. Ekkor a r. törzsőrmester a panaszos elé állt az ajtóban, többször felszólította, hogy ne lépjen be a helyiségbe, mert oda civilek csak engedéllyel léphetnek be. Erre a panaszos fennhangon közölte, hogy neki oda joga van bejönni, mert szeretné látni azokat a dokumentumokat, amiket vele kapcsolatban állítottak ki, és ha valami nem tetszik neki, azokat az ő instrukciói alapján javítsák ki. A r. zászlós ismételten közölte vele, hogy a helyiségbe nem léphet be, a panaszos azonban közelebb lépett hozzá. Ekkor a r. zászlós jobb kezét maga elé tenyérrel kifelé tartva tiltó mozdulatot tett, és a „törvény nevében!” szavak előrebocsátásával felszólította a panaszost, hogy az ügyeleti helyiségbe ne lépjen be, valamint arra, hogy az ajtóból távozzon, ne akadályozza még jobban a munkájukat. Ekkor a panaszos az ajtóval szembeni falhoz lépett, és onnan kiabált be az ügyeletre, a bejutásról azonban már lemondott. Ezt követően a r. törzsőrmester az ügyeleti szoba ajtaját becsukta, és a szolgálatparancsnokkal félbeszakított megbeszélést folytatta.

7) A fegyveres biztonsági őr meghallgatása során az alábbiakat nyilatkozta. 2012. január 17-én szolgálata teljesítése során feldúlt állapotban állították elő a panaszost a kapitányságra. A panaszos egyfolytában kiabált, de a biztonsági őr nem nagyon tudott figyelni rá, mert az

ügyfelekkel foglalkozott. Látott egy mentőautót is a parkolóban. Az eset során tettlegesség nem történt.

8) Az OMSZ Mentési dokumentációs lap szerint a bejelentés ideje 12 óra 30 perc, a helyszínre érkezés ideje 13 óra 48 perc, a távozásé 14 óra 30 perc volt. A mentősök a panaszost az Érdi Rendőrkapitányságon, a folyosón „fel-alá mászkálva” találták. A panaszos térben és időben jól orientált volt, egyéb panasza nem volt. Előadta, hogy mindkét csuklóját felsértette a bilincs. Egészségkárosodás nem történt. A panaszos a kórházba szállítását elutasította.

9) A Pest Megyei Rendőr-főkapitányság vezetőjének 2012. augusztus 8-án kelt tájékoztató levele szerint a r. őrmester az intézkedés idején nem volt szolgálatban. A kalauz kérte meg őt, hogy értesítse a rendőrséget, amelynek eleget is tett, mert – mivel próbaidős – önálló intézkedésre még nem volt jogosult, így szolgálatba sem helyezhette magát. A r. őrmester nem szólította fel a panaszost személyazonosító igazolványa átadására, azonban felhívta a figyelmét arra, hogy menetjegyét át kell adnia a jegykezelőnek ellenőrzésre.

A panaszost az intézkedés idején hatályban lévő Szabs. tv. 142. § (1) bekezdés b) pontjában foglalt rendzavarás szabálysértés elkövetése, illetve annak továbbfolytatása miatt állították elő. A főkapitány megjegyezte, hogy a panaszos személyazonosító igazolványát még a vonaton tartózkodása alatt, az intézkedés megkezdését követően átadta a r. zászlós kérésére.

III.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedések érintették a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye II. cikkében foglalt emberi méltósághoz, a IV. cikk (1) bekezdésében rögzített személyi szabadsághoz, a VI. cikk (2) bekezdése szerinti személyes adatok védelméhez, valamint a XXIV. cikkben foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát az alábbiak szerint.

1) A Testület először a panaszossal szemben foganatosított intézkedés jogszerűségét vizsgálta.

Az intézkedés megelőző perceket a panaszos a feljelentésében az alábbiak szerint adta elő. Vonattal utazott Martonvásár felé, amikor K. városrész után kb. egy megállóval odaért hozzá a jegyellenőr, aki kérte, hogy mutassa meg a jegyét. A panaszos ezt megtette, megmutatta a bérletét. Erre az ellenőr azt mondta, hogy azt neki alá kell írnia. A panaszos elmagyarázta neki, hogy azt a menetjeggyel kell tenni, nem a bérlettel. Emiatt a kalauz megfenyegette, hogy rendőrt hív, és leszállította a panaszost a vonatról. A kalauz odahívott egy civil ruhás rendőrt is, aki előtt a panaszos többször, láthatóan megmutatta az érvényes bérletet a kalauznak, csak azt nem engedte meg, hogy az utóbbi arra írjon. Az időközben kikerkező rendőröknek a panaszos azonnal átadta a személyigazolványát, és bérletét is megmutatta.

A Pest Megyei Rendőr-főkapitányság vezetőjének tájékoztatása szerint a szolgálaton kívül lévő próbaidős rendőr őrmester bejelentést tett, miszerint a Déli Pályaudvar felől Martonvásár irányába közlekedő, 4614 járatszámú vonaton a panaszos nem hajlandó átadni a bérletét a kalauznak, és „hangosan ordibál”. A kalauz őt kérte meg, hogy értesítse a rendőrséget. A helyszínen a kalauz a fentieket megerősítette, és hozzá tette, hogy a panaszosnak ezért le kell

szállnia a vonatról, de erre nem hajlandó. Elmondta továbbá, hogy emiatt már kb. 10 perce nem tud tovább indulni a vonat, és hozzátette, a panaszos az adatait sem hajlandó megadni. Ezt követően a helyszínre érkezett G. r. főtörzsőrmester, és intézkedés alá vonta a panaszost, aki folyamatosan kiabált, zavartan viselkedett. Elmondta, hogy a kalauznak nincs joga elkérni a bérletét ellenőrzésre, és a rendőröknek nincs joguk intézkedni vele szemben.

A vasúti közlekedésről szóló 2005. évi CLXXXIII. törvény 19. §-a szerint a vasúti személyszállításra kötött szerződésekre a Polgári Törvénykönyvnek a szerződésekre vonatkozó általános, továbbá a vállalkozási szerződésre vonatkozó rendelkezéseit a vasúti személyszállítás részletes feltételeiről szóló külön jogszabályban foglalt kiegészítésekkel kell alkalmazni. A 20. § (2) bekezdés első mondata szerint a közforgalmú személyszállítási szolgáltatást végző vállalkozó vasúti társaság a közforgalmú személyszállítási szolgáltatására vonatkozó általános szerződési feltételeket tartalmazó személyszállítási üzletszabályzatot köteles készíteni, amely tartalmazza a szolgáltatás minőségi előírásait.

A törvény 21/C. § (1) bekezdése szerint „a közforgalmú vasúti személyszállítási szolgáltatást végző vállalkozó vasúti társaság vagy megbízottja jogosult a személyszállítási szerződés teljesítésével összefüggésben a személyszállítási szolgáltatásban részt vevő, menetdíjat meg nem fizető utas azonosíthatósága, a személyhez kötött utazási jogosultság ellenőrzése, valamint a közszolgáltatási utazási kedvezmények igénybevétele jogszerűségének megállapítása céljából a személyszállítási szolgáltatásban részt vevő utas azonosíthatóságához szükséges, a (4) bekezdésben meghatározott személyes adat megismerésére.”

A MÁV-START Vasúti Személyszállító Zrt. Személyszállítási Üzletszabályzat (a továbbiakban: Üzletszabályzat) II. fejezetének 2.3 pontja alapján a MÁV-START a személyszállítást megtagadhatja, illetve az utast a személyszállításból kizárhatja, ha az utas:

- a) botránnyosan viselkedik, vagy más módon a többi utast magatartásával zavarja,
- b) magatartásával a közlekedés biztonságát, utastársai testi épségét, egészségét, a vasúti kocsinak vagy berendezéseinek az épségét veszélyezteti (ide értve a tiltott helyen történő dohányzást is),
- c) érvénytelen jeggyel vagy menetjegy nélkül utazik és menetjegyet az ellenőrzéskor sem vált,
- d) menetjegyét, illetve kedvezmény igénybevételére jogosító igazolványát – felhívás ellenére – nem mutatja fel,
- e) ruházatával, poggyászával vagy más módon a járművet, utastársai ruházatát vagy az utasok poggyászát beszennyezheti,
- f) a vasúti kocsiba kézipoggyászként be nem vihető tárgyat visz be,
- g) a menetdíj, a menetdíj-különbözet vagy a pótdíj megfizetését megtagadja.

A 6.3.23. pont szerint ha az utas a vonaton megállapított menetdíjat és pótdíjat nem fizeti meg, vagy a menetjegy érvényességéről, elégségességéről a MÁV-START képviselője és az utas között vita van, a MÁV-START az utas és utazásának adatairól, valamint az utas által fizetendő összegéről a személyazonosításra alkalmas igazolvány alapján jegyzőkönyvet (Utasleadási lapot) állít ki.

Az Rtv. 24. § (2) bekezdése szerint a magánérdekek védelme e törvény alapján csak akkor tartozik a rendőrség hatáskörébe, ha a törvényes védelem az adott körülmények között más módon nem biztosítható, vagy ha a rendőri segítség nélkül a jog érvényesíthetősége meghiúsulna vagy számottevően megnehezülne. A (4) bekezdés szerint a rendőrt a jogainak

érvényesítése végett bárki felkérheti más személy igazoltatására. Ha az igazoltatást kérő valószínűsíti, hogy az igazoltatáshoz jogos érdeke fűződik, és a személyazonosságát igazolja, a rendőr a kérést teljesíti. Az igazoltatott adatait a rendőrkapitányság adja ki az igazoltatást kérőnek, ha az adatokhoz fűződő jogosultságát hitelt érdemlően igazolja.

A fentiek alapján megállapítható, hogy a menetjegyet ellenőrző személy jogosult az utas személyes adatainak megismerésére olyan esetekben, amikor a menetjegy vagy bérlet megléte, illetve érvényessége vita tárgyát képezi, ehhez pedig az Rtv. 24. §-a alapján rendőri segítséget is igénybe vehet.

Az Rtv. 29. § (1) a) pontja szerint a rendőr igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.

A Testület megállapította, hogy mivel a személyszállító társaságnak a későbbi igényérvényesítés szempontjából nélkülözhetetlenek voltak a panaszos személyes adatai, az Rtv. 29. § (1) a) pontjának ötödik fordulata (az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme) megfelelő jogalapot biztosított a panaszos igazoltatásához.

2) A Testület ezt követően a panaszos előállításának jogszerűségét vizsgálta.

a) Az előállítás végrehajtásáról szóló jelentés szerint a panaszost az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontjának első fordulója alapján – mint szabálysértést felszólítás ellenére tovább folytató személyt – állították elő. A r. főtörzsőrmester megjegyezte, hogy mialatt meghallgatta a kalauzt, a panaszos próbálta akadályozni az intézkedést, emiatt ő többször felszólította, hogy fejezze be, mert fel fogja jelenteni, de a panaszos ennek nem tett eleget. Ezt követően a r. főtörzsőrmester intézkedés alá vonta a panaszost, aki folyamatosan kiabált, zavartan viselkedett, elmondta, hogy a kalauznak nincs joga elkérni a bérletét ellenőrzésre, és a rendőröknek sincs joguk intézkedni vele szemben. Ezt követően a r. főtörzsőrmester megpróbálta a felek adatait rögzíteni, a panaszos azonban – további felszólítás ellenére is – akadályozta az intézkedést. A r. főtörzsőrmester megkérte továbbá a panaszost, hogy szálljon le a vonatról, aki ennek nem tett eleget. A rendőri iratok szerint ugyanakkor a panaszos még a vonaton tartózkodás alatt, az intézkedés megkezdését követően átadta a személyazonosító igazolványát a r. főtörzsőrmesternek.

A panaszos elmondása szerint a kalauz ellene uszította az utasokat és a rendőrt is. A panaszos a civil ruhás rendőr előtt is többször láthatóan megmutatta az érvényes bérletet a kalauznak, csak azt nem engedte meg, hogy az utóbbi arra írjon, továbbá az időközben kiérkező rendőröknek is azonnal átadta a személyigazolványát, és bérletét is megmutatta. Meglátása szerint az intézkedést nem akadályozta, annak nem állt ellen. A feljelentéséről felvett jegyzőkönyvben elmondja azonban, hogy az igazolványát a rendőr kezéből nem akarta kitépni, arra csak „ráfogott”, a rendőr húzta el azt.

A panaszos és az intézkedő rendőr előadása egybehangzó a tekintetben, hogy a panaszos a személyazonosító igazolványát átadta a rendőrnek, ellentmondás a tekintetben van, hogy a panaszos az intézkedést akadályozó magatartást tanúsított-e.

Az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontjának első fordulata szerint a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki a szabálysértést az abbahagyásra irányuló felszólítás után is folytatja.

Az intézkedés idején hatályban lévő, a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény 142. § b) pontja szerint aki rendzavarás vagy garázdaság esetén a hatóság vagy az eljáró hivatalos személy intézkedésével szemben engedetlenséget tanúsít, elzárással vagy százötvenezer forintig terjedő pénzbírsággal sújtható.

A Testület utal töretlen gyakorlatára, miszerint a szabálysértési tényállásszerűséget kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálja. Az Rtv.-ben rögzített hatásköri szabályok szerint ugyanis nem veheti át a szabálysértési hatóság szerepét, azonban ha nem végezné el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló cselekmény értékelését akkor, amikor annak jogalapjaként a rendőrség szabálysértés gyanújára hivatkozik, az alapjog-korlátozás vizsgálata üresedne ki. A fentiek alapján a Testület a szabálysértés elkövetésének kérdésében való állásfoglalás nélkül azt vizsgálta, hogy az adott intézkedéshez szükséges gyanú foka fennáll-e.

A Testület az ügy körülményeinek gondos mérlegelése után elfogadta a rendőrség azon állítását, hogy a panaszos a rendőri intézkedést akadályozó magatartást tanúsított, és azt többszöri felszólítás ellenére sem hagyta abba. Ezen értékelés során a Testület különös jelentőséget tulajdonított annak, hogy a feljelentésről felvett jegyzőkönyv szerint maga a panaszos is elismeri, hogy az intézkedő rendőr kezében lévő igazolványa után nyúlt, illetve azt megfogta. A fentiek alapján a Testület álláspontja szerint a szabálysértés elkövetésének az előállításhoz minimálisan szükséges fokú gyanúja fennállt a panaszossal szemben, a rendőrségnek tehát az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontja kellő jogalapot biztosított a panaszos előállításához.

A jogalap megléte azonban önmagában nem teszi a rendőri intézkedést jogszerűvé. Az Rtv. 15. §-ában foglalt arányosság követelménye értelmében a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontja nem ír elő kötelező előállítást, hanem mérlegelési jogot biztosít a rendőrnek annak eldöntésekor, hogy előállítja-e a szabálysértést a felszólítás ellenére folytató személyt. E mérlegelés során figyelemmel kell lenni az arányosság követelményére – amennyiben e követelmény nem érvényesül, úgy a megfelelő jogalap megléte mellett is jogszerűtlenné válik az intézkedés. Az arányosság megítélésakor a Testületnek azt kellett figyelembe vennie, hogy volt-e az előállításnak olyan célja, amely csak a szabadság korlátozásával volt elérhető.

A Testület a fenti kérdésre nemleges választ adott az alábbiak miatt. A panaszos adatai – amelyek egy esetleges szabálysértési eljárás lefolytatásához szükségesek voltak – már a rendőrség rendelkezésére álltak, mivel a panaszos az iratait az intézkedő rendőrnek késedelem nélkül átadta (ezt a rendőrségi iratok is alátámasztják). Megállapítható az is, hogy miután a panaszost a vonatról leszállították, a konfliktus forrása is megszűnt, így további rendőri intézkedésre már nem lett volna szükség, tehát a Pest Megyei Rendőr-főkapitányság vezetőjének tájékoztató levelében foglalt szabálysértés továbbfolytatása is fogalmilag kizárt

volt. A panaszost a kapitányságon nem hallgatták ki a szabálysértéssel kapcsolatban (ott mindössze orvosi vizsgálatban részesült), tehát az eljárás azonnali lefolytatása sem lehetett előállítási ok, de erre egyébként a rendőrségi dokumentumok nem is hivatkoznak.

A fentiek alapján a Testület úgy ítélte meg, hogy a panaszos előállítása nem felelt meg az arányosság követelményének, ezért sérült a panaszos személyi szabadsághoz fűződő alapvető joga.

A Testület a kérdést nem vizsgálhatja érdemben, de fontosnak tartja aggályait kifejezni azzal kapcsolatban, hogy a panaszost végül nem a megyei főkapitány tájékoztató levelében megjelölt rendzavarás szabálysértése miatt marasztalták el, hanem személyazonosság igazolásával kapcsolatos köteleességek megszegése miatt, noha a rendőrségi dokumentumok is tartalmazzák, hogy személyi igazolványát felszólításra a rendőröknek átadta.

3) A panaszos emberi méltóságát sértőnek ítélte, hogy őt az intézkedés során megbilincseltek és „lenyomott” testhelyzet felvételére kényszerítették az előállításkor.

Az Rtv. 47. §-a szerint „a rendőr – intézkedése során – az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszert) alkalmazhat”. A Szolgálati Szabályzat 40. § (1) bekezdése az alábbiakkal egészíti ki az Rtv. rendelkezését: a megfogás, a leszorítás, az elvezetés vagy más, a rendőr által fizikai erőfelfejtéssel alkalmazott, valamely cselekvésre vagy cselekvés abbahagyására irányuló kényszerítés (testi kényszer) akkor alkalmazható, ha a rendőri erőfölény vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán a rendőri intézkedés eredményessége ezzel biztosítható.

A bilincselés szabályait az Rtv. 48. §-a rögzíti. A hivatkozott jogszabályhely szerint a rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy a) önkárosításának megakadályozására, b) támadásának megakadályozására, c) szökésének megakadályozására, d) ellenszegülésének megtörésére. Az Rtv. idézett rendelkezését a Szolgálati Szabályzat 41. §-a egészíti ki. A hivatkozott jogszabályhely (1) bekezdése szerint bilincs alkalmazása, az Rtv. 48. §-ában meghatározott esetekben különösen azzal szemben indokolt aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető, aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, valamint az intézkedésben közreműködőt megtámadja, akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg, akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg, aki önkárosító magatartást tanúsít vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget, akinek fogvatartása során kísérését rendelték el, és a kísért személy veszélyessége azt indokolja, vagy akit egyedül intézkedő rendőr állít elő.

Szükséges felhívni jelen pontban az Rtv. 16. § (1) bekezdésében foglaltakat, miszerint „a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége enélkül is biztosítható.” A Szolgálati Szabályzat az arányosság követelményét 39. § (1) bekezdésében rögzíti. A hivatkozott jogszabályhely szerint az Rtv. szerinti kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az intézkedés alá vont magatartása, ellenszegülésének mértéke annak Rtv.

szerinti alkalmazását indokolja. A nagyobb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz akkor alkalmazható, ha a kisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre vagy sikere eleve kilátástalan.

A panaszos a feljelentésről felvett jegyzőkönyvben előadta, hogy a bilincselésre azután került sor, hogy ő az intézkedő rendőr kezében lévő személyazonosító igazolványra „ráfogott”. A rendőr az ezt követő pillanatban hátra csavarta a kezét és megbilincselte. Elmondása szerint azonban az intézkedésnek nem állt ellen. Elmondja, hogy a rendőrkapitányságon egy székre ültették. Mivel a bilincs miatt ez a testhelyzet kényelmetlen volt a számára, kezeit kihúzta a bilincsből. Amikor a rendőrök ezt látták, azt mondták, maradhat így, azonban amikor a panaszos telefonját elővette a táskájából, kezeit újra hátra bilincselték.

A kapitányságvezető tájékoztatása szerint a bilincselés jogalapja az előállításakor az Rtv. 48. § b) pontjában foglalt támadás megakadályozása volt, majd a rendőrkapitányság épületében a 48. § a) pontjában foglalt önkárosítás megakadályozása. A panaszos ugyanis többszöri felszólításra sem vetette alá magát a rendőri intézkedésnek, nem szállt le a vonatról, nem volt hajlandó igazolni magát, agresszíven, arrogánsan viselkedett, ezért a támadás megakadályozására bilincs alkalmazása vált szükségessé. Az intézkedő rendőrjárőr testi kényszer alkalmazásával a panaszos kezeit hátra helyzetben bilincselte meg. A kényszerítőeszköz alkalmazására a figyelmeztetés megtörtént. Az előállítás foganatosítása során bilincselést a kapitányság épületébe történő beérkezést követően 2012. január 17-én 12 óra 35 percig alkalmaztak, majd az épületben újra bilincselésre került sor, tekintettel arra, hogy magatartásából az önkárosításra lehetett következtetni. A bilincselést a mentők kiérkezése előtt megszüntették.

a) A vonaton történetekkel kapcsolatban a Testület mindenekelőtt arra kívánja felhívni a figyelmet, hogy a kapitányságvezető tájékoztatásában nem helytálló az a kitétel, miszerint a panaszos nem volt hajlandó igazolni magát, hiszen a helyszínen jelenlévő próbaidős r. őrmester elmondása szerint a panaszos az iratait a kiérkező rendőröknek átadta. Ettől függetlenül a Testület elfogadta a rendőrség azon állítását, hogy a panaszos az intézkedés helyszínén olyan magatartást tanúsított, hogy a rendőrök a támadásától tartottak, mivel a panaszos maga is elmondja, hogy a rendőr kezében lévő igazolványára „ráfogott”, tehát azt megkísérelte visszaszerezni a rendőrtől. Ezt a magatartást az intézkedő rendőrök értékelhették úgy, mint ami támadás veszélyére utal. A bilincselésnek az Rtv. 48. § b) pontjában foglalt feltétele tehát fennállt. A kényszerítőeszköz használatának jogszerűségéhez azonban nem elég, ha annak a jogalapja megvan, a fent idézett jogszabályi rendelkezések értelmében az is szükséges, hogy a fellépés arányos legyen.

Amint azt a Szolgálati Szabályzat 39. § (1) bekezdése rögzíti, a nagyobb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz akkor alkalmazható, ha a kisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre vagy sikere eleve kilátástalan. Figyelembe véve, hogy a panaszossal szemben két rendőr intézkedett és egy próbaidős rendőr is jelen volt a helyszínen, nyilvánvalóan nem állítható, hogy az irataira ráfogó, nőnemű panaszossal szemben a testi kényszer alkalmazásának sikere eleve kilátástalan volt.

Erre tekintettel a **Testület úgy ítélte meg, hogy a panaszos megbilincselése aránytalansága miatt sértette a panaszos emberi méltóságát és abból levezethető testi integritáshoz való jogát.**

b) A panaszosnak a rendőrség épületén belüli megbilincselésével kapcsolatban a Testület a következő álláspontra helyezkedett. A rendőrségi iratok többször utalnak arra, hogy a panaszos zavarodottan viselkedett, kiabált. A Testület e tekintetben is úgy ítélte meg, hogy nem volt nyilvánvalóan megalapozatlan a rendőrök azon feltételezése, hogy a panaszos esetén az önkárosítás veszélye fennáll, hiszen bár a kikerülő mentősök a panaszost térben és időben orientálnak találták, azt megállapították, hogy zaklatott állapotban van, a rendőröktől pedig nem várható el az a szakismeret, amely alapján minden esetben el tudják határolni a zaklatott állapotot attól, amely az önkárosítás veszélyére utal. Azt, hogy a rendőrök a panaszos állapotát aggodalomra okot adónak találták, alátámasztja az is, hogy hozzá mentőt hívtak. Ezen okokból a Testület úgy ítélte meg, hogy a bilincselésnek az Rtv. 48. § a) pontjában foglalt feltétele fennállt, és a bilincselést nem is találta nyilvánvalóan aránytalannak.

Azt ugyanakkor, hogy a panaszos kezét hátrabilincselték, a Testület nem találta elfogadhatónak. A Szolgálati Szabályzat 41. § (6) bekezdése szerint ugyanis (kezek hátra bilincselése akkor célszerű, ha (i) a bilincs alkalmazására testi kényszer útján kerül sor, vagy alapos okkal tartani lehet rendőr elleni támadástól, valamint szökéstől, (ii) az érintett személy szállítása, átkísérése nem az arra a célra kialakított járműben történik, (iii) az érintett személyt a rendőr egyedül állítja elő.

Jelen esetben – a rendőrség épületében foganatosított bilincselés vonatkozásában – egyik feltétel sem állt fent. Erre tekintettel a **Testület úgy ítélte meg, hogy a bilincselés módja nem volt jogszerű, ezért a panaszos kezeinek hátrabilincselése sértette a panaszos emberi méltóságát.**

4) A panaszos sérelmezte az előállítás körülményeit. Elmondása szerint másfél órán keresztül hiába kért inni, illetve hiába kérte, hogy ihasson a saját tejéből. Hiába kérte azt is, hogy az illemhelyet használhassa, ezt annak ellenére nem engedték meg neki, hogy emiatt komoly fájdalmai voltak.

Rtv. 2. §-a szerint „a rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.”

Az Rtv. 17. § (1) bekezdés szerint a rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez, a személyes szabadsághoz, a magánlakás, a magántitok és a levéltitok sérthetlenségéhez, a személyes adatokhoz, valamint a tulajdonhoz fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja. A 18. § (2) bekezdése szerint a rendőrség gondoskodik a fogvatartott elhelyezéséről, a fogvatartás miatt bekövetkező egészségkárosodás megelőzéséhez szükséges ellátásáról.

D. r. zászlós kiegészítő jelentésében az alábbiakról számolt be. A panaszos kért vizet, továbbá jelezte, hogy ki szeretne menni a mosdóba is. Amikor vizet hoztak neki, a panaszos azt visszautasította, mondván méreg van benne, és abból nem iszik. Ezek után a r. zászlós közölte

vele, hogy menjenek a csaphoz, enged neki ott tiszta vizet, ezt azonban a panaszos kiabálva visszautasította. Azt mondta, hogy neki az nem kell, mert az is meg van mérgezve, és kérte, hogy az általa hozott tejből kaphasson inni. Mivel a panaszos meg volt bilincselve, a r. zászlós itatta meg, majd – mivel a kiabálásai csitultak – levette róla a bilincset, és elkísérte a mosdóba, ahol fél percnél több időt nem töltött. A panaszos az előállítására végéig folyamatosan itta az általa hozott másfél literes flakonban tárolt tejet, amelynek a felét el is fogyasztotta. Ételt nem kért.

A Testület a panaszosi és a rendőri állítás közötti ellentmondást egyéb bizonyítási eszköz hiányában nem tudta feloldani, ezért úgy foglalt állást, hogy a panaszos emberi méltóságának sérelme az elhelyezés körülményeivel kapcsolatban nem megállapítható.

5) A panaszos sérelemként fogalmazta meg, hogy a rendőrök mentőt hívtak hozzá, mivel elmondása szerint a mentős az átadott iraton egyértelműen jelezte, hogy a panaszos normális idegállapotban van.

A rendőri iratok szerint a mentő kihívását a panaszos csuklóján keletkezett hámsérülések, valamint a panaszos zavart viselkedése indokolta. A mentők 2012. január 17-én 13 óra 48 perckor érkeztek, és a vizsgálatot követően megállapították, hogy a panaszos zaklatott állapotban van, de térben és időben orientáltan viselkedik, panasza csupán a bilincs által okozott hámsérülések miatt volt. A panaszos a kórházba szállítást elutasította.

Az OMSZ Mentési dokumentációs lap szerint a bejelentés ideje 12 óra 30 perc, a helyszínre érkezés ideje 13 óra 48 perc, a távozása 14 óra 30 perc panaszost az Érd Rendőrkapitányságon, a folyosón „fel-alá mászkálva” találták. A panaszos térben és időben jól orientált, egyéb panasza nincs. Előadja, hogy mindkét csuklóját felsértette a bilincs. Egészségkárosodás nem történt. A panaszos a kórházba szállítását elutasította.

Az Rtv. 37. § b) pontja szerint a rendőr az önvészélyes állapot vagy a személyeket, illetőleg az anyagi javakat közvetlenül fenyegető veszélyhelyzet megszüntetése érdekében intézkedik az önmagát vagy más veszélyeztető állapotban lévő személy orvosi vizsgálatára, és közreműködik az egészségügyi intézetbe történő szállításában.

A Testület által eldöntendő kérdés ezért elsődlegesen az volt, hogy a rendőrség megalapozottan gondolhatta-e azt, hogy fennáll olyan önvészélyes állapot, amely az Rtv. 37. §-a alapján a panaszos orvosi vizsgálatát indokoltá tette. Erre a kérdésre a fenti 3) a) pontban a Testület azt a választ adta, hogy a rendőröktől elvárható mértékű szakértelem mellett nem volt nyilvánvalóan megalapozatlan az a feltételezésük, hogy orvosi vizsgálatra szükség lehet, ezért **a Testület úgy ítélte meg, hogy a mentő kihívásával a rendőrök nem sértették meg a panaszos emberi méltóságát.**

6) A panaszos sérelmezte, hogy hiába kérte a rendőröktől hozzátartozói kiértesítését, azt is tagadták, hogy neki ehhez joga van. Körülbelül másfél óra elteltével ment oda hozzá egy rendőr és mondta neki, hogy ha megad egy telefonszámot, értesít egy személyt az előállításról.

Az Rtv. 18. §-ának (1) bekezdése értelmében a fogvatartott részére biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy egy hozzátartozóját vagy más személyt értesítsen, feltéve, hogy ez nem

veszélyezteti az intézkedés célját. Ha a fogvatartott nincs abban a helyzetben, hogy e jogával élhessen, az értesítési kötelezettség a rendőrséget terheli.

A kapitányságvezető tájékoztató levele a hozzátartozó értesítésével kapcsolatban rögzíti, hogy a panaszosnak biztosítottak lehetőséget hozzátartozója kiértesítésére, ő azonban először úgy nyilatkozott, hogy nem kíván kiértesíteni senkit, majd mégis megnevezte kiértesítendő személyként édesanyja élettársát. A rendőri jelentés adatai szerint a kiértesítés megtörtént.

Az előadások között ellentmondás van a tekintetben, hogy a panaszos már a rendőrkapitányságra történő beszállítását követően kérte-e hozzátartozója kiértesítését, vagy csak egy bizonyos idő elteltével. Ebben a kérdésben a rendelkezésre álló információk alapján a Testület nem tudott megnyugtatóan állást foglalni, de **mivel az előadások megegyeznek abban, hogy a kiértesítés megtörtént, és a kiértesítés időpontja semmiképpen sem tekinthető kirívóan későinek, a Testület úgy ítélte meg, hogy a hozzátartozó értesítése vonatkozásában nem sérült a panaszos tisztességes eljárásához való joga.**

7) A panaszos sérelmezte, hogy a rendőrök folyamatosan a személyét sértő megjegyzéseket tettek.

A Testület a panasz ezen része kapcsán ismételten felhívja a figyelmet az Rtv. fentebb hivatkozott 2. §-ára, amely szerint „a rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyónbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.”

Szükségesnek tartja kiemelni továbbá a Magyar Köztársaság Rendőrségének Etikai Kódexét kihirdető, Budapesten, 2007. július 4-én kelt a Független Rendőri Szakszervezet főtítkárának, az Országos Rendőrfőkapitánynak, és a Belügyi és Rendvédelmi Dolgozók Szakszervezete főtítkárának közös nyilatkozatát (a továbbiakban: Etikai Kódex), amely iránymutatásul szolgál a Rendőrség számára a követendő magatartás tekintetében. Az Etikai Kódex 1. pontjának második mondata a rendőrről vonatkozóan előírja: „Önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie.” Az 5. pont szerint: „A rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit (...) indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz (...) megalázó bánásmódot és ezt másoktól sem tűri el.” A 7. pont utolsó mondata szerint: „Tudatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős.”

A Testület jelen esetben is irányadónak tartja a korábbi állásfoglalásaiban [pl. 65/2008. (VIII. 18.) sz. állásfoglalás] megfogalmazottakat, miszerint „a rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerülnek – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházza fel a rendőröket, az államszervezeten belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel arányosan azonban az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az

ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve.”

Az országos rendőrfőkapitány ezen indokolással is egyetértett 2008. szeptember 10-én kelt, 25800/6/2008. RP. sz. határozatában, és a vizsgált panasznak helyt adott. Az országos rendőrfőkapitány a panaszosok „aktív”, esetleg „provokatív” közrehatását kimondta, hogy „az intézkedés alá vont személy provokatív, durva, sértő magatartása nem mentheti az intézkedő rendőr ehhez hasonló viselkedését.”

A kapitányságvezető tájékoztatása szerint a panaszossal szemben tanúsított hangnem – a panaszos magatartása ellenére – higgadt és mértéktartó volt, a panaszossal a nemi hovatarozását és emberi jogait tiszteletben tartó szavakkal, alkalmanként emelkedett hangon beszéltek a rendőrök.

Tekintettel arra, hogy az intézkedő rendőrök hangneme tekintetében a panaszosi állítás és a rendőri iratok egymásnak ellentmondanak, és ezen ellentmondásokat a Testület további bizonyítási eszköz hiányában nem tudta feloldani, a Testület úgy foglalt állást, hogy a panaszos emberi méltóságához való jogának sérelme e tekintetben nem megállapítható.

8) A panaszos sérelemként fogalmazta meg, hogy az igazolást – mivel ő nem akarta átvenni – az egyik rendőr a kabátjába rejtette anélkül, hogy ő annak tartalmát ismerte volna.

A kapitányságvezető a Testületnek a panasz e részére vonatkozó kérdésével kapcsolatban előadta, hogy a panaszos a szabadításakor a rendőrségi előállítás időtartamáról készült igazolásról kapott másolatot, azonban az átvételt igazoló aláírást megtagadta, ezt hatósági tanúval hitelesítették. Az igazolás Testületnek megküldött példányán az intézkedés alá vont aláírása helyett egy hatósági tanú aláírása szerepel.

Az Rtv. 33. §-a (4) bekezdésében kifejezetten előírja, hogy az előállítás időtartamáról a fogvatartott részére igazolást kell kiállítani.

Az előadások egybehangzóak a tekintetben, hogy a rendőrök az igazolást kiállították, és így az Rtv. 33. § (4) bekezdésében foglaltaknak eleget tettek. A panaszos által előadott azon eljárást, hogy a rendőrök az előállított személy kabátjába rejtik az igazolást, a Testület mindenképpen aggályosnak találta, jelen esetben azonban a Testület az átadás módját a rendelkezésre álló adatok alapján nem tudta rekonstruálni, ezért úgy foglalt állást, hogy az **igazolás átadásának módja tekintetében nem állapítható meg a panaszos tisztességes eljárásához való jogának sérelme.**

9) A panaszos sérelmezte, hogy amikor benyitott az ügyeleti helyiségbe, egy rendőrnő megfogta a bal vállát, a jobb kezével maga felé fordította, és ugyanazzal a lendülettel, a bal tenyerével, gyakorlatilag mellkason ütötte a panaszost, és ellökte az ajtótól, majd ráördített, hogy nem mehet be. Szintén sérelmezte, hogy miután jelezte, addig nem hajlandó távozni, amíg nem kap egy példányt az egyik iratból, három rendőr fizikai kényszerrel távolította el az épületből olyan módon, hogy két rendőr fogta két oldalról, egy harmadik pedig a hajánál fogva húzta ki a rendőrség épületéből.

a) K. r. törzsőrmester jelentése szerint 2012. január 17-én 14 óra 30 perckor a kapitányság épületében az ügyeletes tiszti helyiségben tartózkodott, mert a szolgálatparancsnokával beszélt. A panaszos ordibálás kíséretében be akart menni az ügyeleti helyiségbe. Ekkor a r. törzsőrmester a panaszos elé állt az ajtóban, többször felszólította, hogy ne lépjen be a helyiségbe, mert oda civilek csak engedéllyel léphetnek be. Erre a panaszos ordítva közölte, hogy neki oda joga van bejönni, mert szeretné látni azokat a dokumentumokat, amiket vele kapcsolatban állítottak ki, és ha valami nem tetszik neki, azokat az ő instrukciói alapján javítsák ki. A r. zászlós ismételten közölte vele, hogy a helyiségbe nem léphet be, a panaszos azonban közelebb lépett hozzá. Ekkor a r. zászlós jobb kezét maga elé tenyérrel kifelé tartva tiltó mozdulatot tett, és a „törvény nevében!” szavak előrebocsátásával felszólította a panaszost, hogy az ügyeleti helyiségbe ne lépjen be, valamint arra, hogy az ajtóból távozzon, ne akadályozza még jobban a munkájukat. Ekkor a panaszos az ajtóval szembeni falhoz lépett, és onnan kiabált be az ügyeletre, a bejutásról azonban már lemondott.

A Testület ismét utal az Rtv. 2. §-ára, amely szerint „a rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyónbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.”

A panaszos és a rendőrség előadása közötti ellentmondásokat a Testületnek egyéb bizonyítékok hiányában nem állt módjában feloldani, **ezért a panaszos emberi méltóságának és az abból levezethető testi integritásának sérelmét nem tudta megállapítani az ügyeletes tiszti helyiségben történetekkel kapcsolatban.**

b) A panaszosnak a rendőrség épületéből való eltávolítása kapcsán a kapitány előadja, hogy az orvosi vizsgálatot követően 14 óra 30 perckor került sor a panaszos szabadítására, azonban a panaszos a rendőrség épületét nem volt hajlandó elhagyni, ezért a karját fogva kivezették az épületből. Hajának húzására a tájékoztatás szerint nincs adat.

A Testület a rendőrségen keresztül nyilatkoztatta a panaszos által tanúként megnevezett biztonsági őrt is ezen sérelem kapcsán. A biztonsági őr előadása szerint 2012. január 17-én szolgálata teljesítése során feldúlt állapotban állították elő a panaszost a kapitányságra. A panaszos egyfolytában kiabált, de a biztonsági őr nem nagyon tudott figyelni rá, mert az ügyfelekkel foglalkozott. Az eset során tettlegesség nem történt.

Az Rtv. 47. §-a értelmében a rendőr – intézkedése során – az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszert) alkalmazhat. A Szolgálati Szabályzat 40. § (1) bekezdése értelmében testi kényszernek minősül a megfogás, a leszorítás, az elvezetés vagy más, a rendőr által fizikai erő kifejtéssel alkalmazott, valamely cselekvésre vagy cselekvés abbahagyására irányuló kényszerítés.

A panaszos és a rendőrség előadása abban megegyezik, hogy a panaszost úgy kellett kivezetni, hogy közte és a kivezetést foganatosító rendőrök között fizikai kontaktus állt fent. A panaszos is említi, hogy két oldalról fogták, és a rendőri előadások is tartalmazzák, hogy a panaszos karját fogni kellett.

A Testület megítélése szerint ez a testi kényszernek minősülő magatartás önmagában jogszerű lett volna, hiszen a panaszos – saját elmondása szerint is – ellenszegült annak a felszólításnak,

hogy hagyja el a kapitányság épületét. Amennyiben azonban a panaszos haját valóban húzta volna valamelyik rendőr, úgy az – az ellenszegülés jellegéhez és a panaszos valamint az ügy egyedi körülményeihez mért – egyértelmű aránytalanságánál fogva jogszerűtlen lett volna a fent már idézett jogszabályok – azaz az Rtv. 16. §-a és a Szolgálati Szabályzat 39. §-a – alapján.

Tekintettel azonban arra, hogy a hajhúzással kapcsolatban rendelkezésre álló nyilatkozatok egymásnak ellentmondanak, és a Testület ezen ellentmondást nem tudta feloldani, úgy fogalt állást, hogy a panaszos emberi méltóságához való jogának és az abból levezethető testi integritásának sérelme nem megállapítható.

10) A panaszos végül sérelmezte, hogy hiába kérte, hogy adjanak másolatot a vele kapcsolatban készült iratokból (pl. jegyzőkönyv), és vegyék fel a panaszát az intézkedéssel kapcsolatban, a rendőrök kéréseit elutasították.

Mivel a panaszos maga küldte meg a Testületnek az előállítás időtartamáról kiállított igazolást, valamint a feljelentésről felvett jegyzőkönyvet, továbbá a rendőrség által rendelkezésre bocsátott iratokból az is kiderül, hogy az intézkedés napján az ügyben a rendőrségi panasz eljárás megindult – amelyet az Érdi Rendőrkapitányság a Testület eljárására tekintettel függesztett fel – , **a Testület a panasz ezen részét, mint alaptalant elutasította.**

IV.

Vizsgálata során a Testület megállapította, hogy a panaszos előállítása és bilincselése nem felelt meg az arányosság követelményének, ezért sérült a személyi szabadsághoz, valamint az emberi méltósághoz és az abból levezethető testi integritáshoz fűződő alapvető joga. Sérült a panaszos emberi méltósághoz fűződő joga a bilincselés jogszerűtlen módja miatt is.

A Testület megítélése szerint nem sérült azonban a panaszos emberi méltósága a mentők kihívása miatt, továbbá tisztességes eljáráshoz fűződő joga a hozzátartozó értesítése vonatkozásában.

A Testület egyéb bizonyítási eszköz hiányában nem tudta feloldani a panaszosi és a rendőri előadás között feszülő ellentétet az előállítás körülményei, valamint az intézkedő rendőrök hangneme vonatkozásában, ezért úgy ítélte meg, hogy a panaszos emberi méltóságának sérelme a panasz ezen részei tekintetében nem megállapítható. Nem megállapíthatónak ítélte továbbá a Testület a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő jogának sérelmét az igazolás átadásának módja tekintetében, valamint az emberi méltósághoz való jogból levezethető testi integritáshoz való jogának sérelmét az ügyeletes tiszti helyiségben történetekkel, valamint a hajhúzással kapcsolatban.

A Testület a panasznak a rendőrségen készült iratok átadásával kapcsolatos részét, mint alaptalant elutasította.

Mindezen egyenként és összességükben is súlyos alapjogsérelmek miatt a Testület a rendelkező részben foglaltak szerint, az Rtv. 93/A. § (6) bekezdése alapján az állásfoglalást megküldi az országos rendőrfőkapitánynak.

Budapest, 2012. október 17.

Dr. Juhász Imre
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
előadó testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTÉTEL